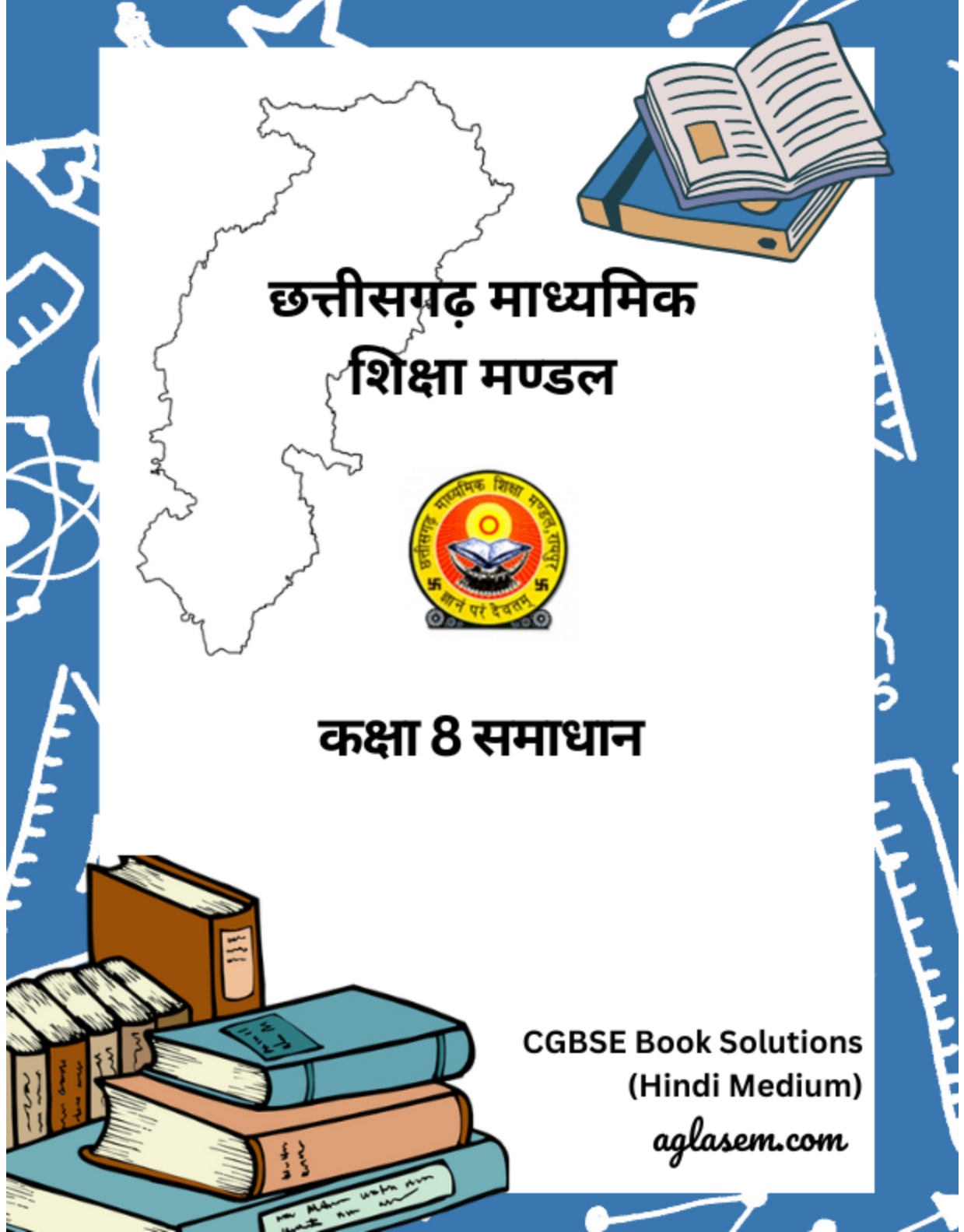

CG Board Class 8 Sanskrit Solutions

CGBSE Class 8 Sanskrit Solutions
Chapter 17
अंतरिक्षज्ञानम्

Page No. 46

अभ्यासप्रश्नः -

प्रश्न 1 - नीचे लिखे प्रश्नों के उत्तर संस्कृत में कीजिए -

(1) सौरमंडले कति ग्रहाः सन्ति ?

उत्तर - सौरमंडले नव ग्रहाः सन्ति।

(2) सूर्यः पृथिवीतः कति गणितः विस्तृतः अस्ति?

उत्तर - सूर्यः पृथिवीतः त्रयोदशलक्षगुणितः विस्तृतः अस्ति।

(3) धारायाः समीपवर्तिनक्षत्रं किम् अस्ति ?

उत्तर - धारायाः समीपवर्तिनक्षत्रः चन्द्रम् अस्ति।

(4) चन्द्रः धरायाः परिक्रमां कतिदिनेषु पूरयति ?

उत्तर - चन्द्रः धरायाः परिक्रमां अष्टाविंशतितमे दिवसे पूरयति।

प्रश्न 2 - निम्नलिखित संख्यावाची शब्दों से रिक्त स्थान की पूर्ति कीजिए -

(एकः / अष्टाविंशतिः / सहस्रं / नव)

(1) सौरमंडले _____ आदित्यः आसीत्।

उत्तर - एकः

(2) गगने _____ धूमकेतवः सन्ति।

उत्तर - सहस्रं

(3) सौरमंडले _____ उपग्रहः सन्ति।

उत्तर - अष्टाविंशतिः

(4) ग्रहाः _____ सन्ति।

उत्तर - नव

प्रश्न 3 - पाठ में प्रयुक्त चन्द्रमस शब्द के रूप सभी विभक्तियों में लिखिए।

उत्तर -

विभक्ति	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा	चन्द्रमाः	चन्द्रमसौ	चन्द्रमसः
द्वितीया	चन्द्रमसम्	चन्द्रमसौ	चन्द्रमसः
तृतीया	चन्द्रमसा	चन्द्रमोभ्याम्	चन्द्रमोभिः
चतुर्थी	चन्द्रमसे	चन्द्रमोभ्याम्	चन्द्रमोभ्यः
पंचमी	चन्द्रमसः	चन्द्रमोभ्याम्	चन्द्रमोभ्यः
षष्ठी	चन्द्रमसः	चन्द्रमसोः	चन्द्रमसाम्
सप्तमी	चन्द्रमसि	चन्द्रमसोः	चन्द्रमस्सु
सम्बोधन	हे चन्द्रमाः !	हे चन्द्रमसौ !	हे चन्द्रमसः !

प्रश्न 4 - निम्नलिखित शब्दों का समास विग्रह कीजिये -

(क) अनावश्यकम् = न आवश्यकम् (नञ् तत्पुरुष समास)

(ख) अनन्तम् = न अन्तम् (नञ् तत्पुरुष समास)

(ग) अनादिः = न आदिः (नञ् तत्पुरुष समास)

(घ) अभावः = न भवः (नञ् तत्पुरुष समास)

(ङ) असत्यम् = न सत्यम् (नञ् तत्पुरुष समास)